

Aizvien biežāk dzirdam, ka pagastos nāk kopā darbigie cilvēki, lai domātu un spriestu, kā rosināt un pilnveidot vietējo ikdienu.

Jaunpiebaldzēniem ir vēlme darīt

Arī Jaunpiebalgā aktīvisti pavasarī meklēja ceļus pagasta dzīves dažādošanai, vēloties gan darīt, gan tikt sadzirdētiem lielajā novadā. Jaunpiebalgas aktīvo iedzīvotāju kopas iniciatore bija Aija Sils, kura bija sapratusi, ka savās idejās un redzējumā nav viena, ka ir daudz vietējo, kuriem ir svarīgi saglabāt kopienas unikālītāti. Domubiedriem nākot kopā, tiek apzinātas pagasta vērtības, iedzīvotāju vēlmes, domāts par darāmo, lai veidotu vidi, rosinātu darboties, aktīvisti arī reaģē uz aktuālām situācijām, kurās lēmumi svarīgi visiem pagasta iedzīvotājiem.

Izzina un rūpējas par vietējiem būtisko

Viens no jau paveiktajiem darbiem Jaunpiebalgā ir īstenotā iedzīvotāju aptauja. “Druva” sarunājās ar Laine Lapiņu, vienu no tās veidotājam un īstenotājam, par ko liecina aptaujā noskaidrotais.

“Jaunais pašvaldību likums paredz daudz lielāku sabiedrības iesaisti un sabiedrību kā galveno pārmaiņu iniciatoru savā vidē. Mums arī pirms administratīvi teritoriālās reformas bija daudz radošu, darošu, uzņēmīgu cilvēku, Jaunpiebalgā ir aktīvas deļotāju, dziedātāju, amatnieku, lauksaimnieku, jauno vecāku un citas kopienas. Turklāt tās patiesi ir aktīvas, regulāri tiekas, ir iniciatores dažādiem pasākumiem un notikumiem Jaunpiebalgā, kā arī sarunu un atbalsta vieta atbilstoši katra interesēm. Bet pavasarī, zinot, ka top nolikums par sabiedrības līdzdalības budžetu un tā piešķiršanas kārtību, aktīvie jaunpiebaldzēni satikāmies, lai saprastu, kā rīkoties. Lielākoties bija atnākuši jau līdz šim aktīvi darītāji, bet pamazām piepulcējas vēl daži entuziasti,” klāsta L.Lapiņa.

Pirmajās tikšanās reizēs sanākušie fiksēja savas vērtības un uz tām balstītu attīstības virzienu, lai vēlāk mērķtiecīgi piesaistītu finansējumu pašvaldības un citos projektos. Vairākas iniciatīvas jau īstenotas pašu spēkiem: gan iedzīvotāju anketēšana, gan rīkota senioru radošā pēcpusdiena Jaunpiebalgas Mūzikas un mākslas skolā, Garā kroga iedzīvināšana.

Sākotnēji kopas dalībnieki sanāca reizi mēnesī, bet šobrīd tikšanās rīko tad, kad jūt tam nepieciešamību. Tā šajās dienās pulcējas, lai rosinātu sarunu ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu “ZAAO” par iespējamiem risinājumiem EKO laukuma ierīkošanai pagastā, lai tas atrastos iedzīvotājiem vispiemērotākajā vietā. Tas iecerēts pagasta centrā, kur pulcējas cilvēki, netālu ir baznīca, tirgus laukums “Zem Ķenča cepures”. Aktīvisti aicināja sarunā iesaistīties arī citus jaunpiebaldzēnus, paust viedokli, jo tieši

vietējie vislabāk zina savas vajadzības un var ieteikt labākos risinājumus.

Otrdien pēc jaunpiebaldzēnu rosinājuma ar iedzīvotājiem tikās uzņēmuma vadītājs Gints Kukainis. Aija Sils teic: “Kad uzzinājām par plānu, rakstījām vēstuli, uz kuru uzņēmums laipni atsaucās un atbrauca uz tikšanos, prezentējot savu redzējumu, pastāstot un izskaidrojot situāciju, skaidrojot, ka līdzšinējā atkritumu šķirošanas laukuma vieta bija jāmaina, jo īpašnieks, uz kura zemes laukums atrodas, līgumu nepagarināja. Mēs savukārt apstiprinājām, ka pilnībā atbalstām šāda laukuma esamību Jaunpiebalgā, tas mums ir svarīgs, nevaram nešķirot atkritumus, jo būtībā, jebko darot, radām atkritumus. Tikai mums nešķita piemērota izvēlēta vieta, kas ir pretim tirgus laukumam un piebaldzēniem ir reprezentatīva vieta, kas veido Piebalgas vizuālo tēlu un kur notiek publiski pasākumi. Turklāt teritorija, kurā plānots laukumu veidot, ir privātpašums. Tāpēc dalījāmies ar redzējumu par citu atbilstošu vietu šādam laukumam, lai tas arvien būtu ērti pieejams, bet rosinot to veidot uz pašvaldības zemes. Tad nākotnē izvairītos no situācijas, ka zemes īpašnieks nepagarina līgumu un teritorija jāmaina. Uzņēmums ir pretimnākošs, aicināja mūs sagatavot priekšlikumus par vēl vairākām vietām, lai pēc pāris nedēļām atkal tiktos un izrunātu labāko iespējamo variantu.”

Aija Sils uzsver, ka ir pateicīga uzņēmumam par atsaucību, kā arī vietējai sabiedrībai, kas arī nepalika vienaldzīga, piedalījās sarunā, apliecinot, ka šis jautājums nav aktuāls tikai šauram cilvēku lokam, bet visiem: “Uzņēmums vēlas izbūvēt modernu, šodienai atbilstošu atkritumu šķirošanas laukumu ar iespēju to paplašināt. Aktīvi domāsim, sniegsim atgriezenisko saikni par iespējamām vietām. Vērtēju, ka tikšanās aizrieteja ļoti veiksmīgi, galvenais tagad pašiem būt pietiekami aktīviem un atbalstīt, lai viss notiktu.

Ceram arī uz pašvaldības līdzdarbību, jo saprotams, ka ieguldījumi būs nepieciešami lielāki. Svarīgi, ka tiekamies un runājam, jo sarunu ceļā ļoti daudz var atrisināt.” Arī Laine Lapiņa piekrit, ka saruna bija ļoti pozitīva, uz dialogu vērsta: “ZAAO pārstāvis uzklauzīja mūsu viedokli, sadzirdēja mūs, ka mums šī vieta ir svarīga citiem mērķiem. Tagad ir mūsu uzdevums meklēt risinājumu, bet uzņēmums bija atsaucīgs, pretimnākošs, domāja par vizuālo risinājumu, piekrita daļēji kopā ar pašvaldību investēt pat pilnīgi jauna asfalbetona seguma izveidošanai. Šī tikšanās rosināja tālākus mājasdarbus un turpmāku sadarbību, lai nonāktu līdz galīgajam atrisinājumam.”

Vēlas aktīvi iesaistīties

Lai aktīvajā darbībā iesaistītu iespējami vairāk jaunpiebaldzēnu, kopas dalībnieki izveidoja gan digitālu, gan drukātu aptaujas anketu. Mēneša laikā iegūtas 372 atbildes, no tām 160 anketas bija aizpildījuši jaunieši, kas, kā uzsver Laine Lapiņa, ir “mūsu nākotnes darītāji”. Aptauju aizpildīja gan jaunpiebaldzēni, kas ikdienā dzīvo pagastā, gan tādi, kuri atbrauc nedēļas nogalēs vai pavadā te atvaļinājuma laiku, arī tie, kuras dzīve aizvedusi citur, bet Jaunpiebalga ir viņu dzimtā vieta.

Oficiālais anketu apkopojums un prezentēšana sadzīvīsku apstākļu dēļ vēl aizkavējusies, bet Laine Lapiņa vēsta: “Ar atbildēm kopumā esam iepazinušies. Viens no aptaujas virsmērķiem bija apzināt vietējos cilvēkresursus un gatavību darboties sava ciema labā. Apmēram 60% izteica vēlmi iesaistīties kopienas aktivitātēs. Jautāti par vēlamu iesaistes formu, cilvēki minēja gan ideju ģenerēšanu, gan līdzdarbošanos sev interesējošās aktivitātēs, radošu risinājumu, objektu realizēšanu,

talkās, projektu vadībā, informatīvajā atbalstā, marketingā, vizuālā tēla veidošanā, fotografēšanā, interviju veikšanā, datu apkopšanā, pasākumu organizēšanā, cienasta pagatavošanā, arī materiālā atbalsta sniegšanā. Kāds aptaujas dalībnieks rakstījis: “Labprāt iesaistītos jebkurās aktivitātēs, kas izdaļo pagastu un cilvēku dvēseli.” Tas nozīmē, ka ir svarīgi apkopot visus rezultātus, operēt ar datiem un sazināties personīgi ar cilvēkiem, kuri ir izteikuši vēlmi darboties tad, kad būs nepieciešams. Un tas vieš cerību, ka, ja vien savāksim sauiņu cilvēku, kas sagatavo projektu pieteikumus un kuriem ir kompetence projektu vadībā, atsaucīgu roku un pat materiālā atbalsta sīklīetām netrūks.”

Resurss – Piebalgas likteņupe Gauja

Aptaujā katram lūdza nosaukt tās galvenās vērtības, kas saistās ar pagastu. “Jaunpiebaldzēni nosaukuši Gauju, sakoptu ainavu, mieru, kultūrvēsturi un visu laiku talantīgos cilvēkus. Tāpat Jaunpiebalgas iedzīvotāji lepojas ar saviem darītājiem: uzņēmējiem, zemniekiem, sporta un kultūras dzīves organizētājiem. Kopā priecājamies par daudzveidīgajām skološanās iespējām. No vides objektiem liela daļa cilvēku piemin Viņķu skatu torni, stalto baznīcu ciema centrā un ērto ietvi visa Jaunpiebalgas ciema garumā,” stāsta L.Lapiņa.

Aptaujā atklājās jaunpiebaldzēnu vīzija – ģimenēm draudzīgs, uzņēmējdarbības vidi veicinošs mūsdienīgs ciems, balstīts vietējā kultūrā un tradīcijās. Vairākums vēlētos Jaunpiebalgā pastaigu taku, parku atpūtai un aktīvās atpūtas iespējas jauniešiem. Laine

Lapiņa vērtē: “Šī ir joma, kurā būs nepieciešama pašvaldības un sabiedrības cieša sadarbība. Aptauja liecina, ja pašvaldība palīdz ar finansējumu un ir skaidrs mērķis, jaunpiebaldzēni ir gatavi gan piedalīties talkās, gan izlīdzēt ar materiāliem un tehniku kopēja mērķa vārdā.

Jāteic, mūsu resurss visās nozīmēs ir Piebalgas likteņupe Gauja. Jā, ir iecere ar laiku gar Gauju izveidot pastaigu maršrutu, labiekārtotu peldvietu, taču tikpat svarīgi ir pirms tam veikt dabas vērtību monitoringu šajā teritorijā. To plānojam īstenot kādā no projektiem.”

Iespējas vietējai uzņēmējdarbībai un interešu izglītībai

Aptauja liecina, ka jaunpiebaldzēni ir gandarīti par lielisko doktorātu, pieejamiem auto servisiem, taču sapņo, ka reiz atkal varēs iet uz kafējnīcu, izmantot vietējo automazgātavu, apmeklēt zobārstu turpat ciemā. Tas parāda iespējas vietējiem uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem.

Tāpat jaunpiebaldzēni secina, ka pagastā ir visu pakāpju vispārējā izglītība, ir mākslas un mūzikas skola, bet trūkst pieaugušo izglītības, daudzveidīgu interešu pulciņu bērniem un ar sportu saistītu aktivitāšu un pasākumu. “Arī šie mērķi sasniedzami pašu spēkiem, vajag tikai uzņēmību,” vērtē Jaunpiebalgas kopas pārstāve.

Aptaujā lasāmi arī sadzīvīski jautājumi, ko vietējie vēlētos atrisināt: vajadzīga publiska tualete, tūrisma informācijas centrs, visiem pieejams mantu maiņas punkts. Daži iedzīvotāji min, ka trūkst satiksmes ar Smilteni, Gulbeni un Madonu.

Anketa apstiprināja, ka ļoti svarīga ir informācijas aprīte: “Lielai daļai kopienas, lielākoties vecākajai paaudzei, trūkst bijušā vietējā pašvaldības izdevuma “Piebaldzēniem”, anketās noskaidrojām, ka patlaban populārākais informācijas iegūšanas avots ir feisbuka lapa “Jaunpiebalgas Ziņojumu dēlis”. Lai arī izveidotajām kopienas darba grupai atsevišķu feisbuka lapu un instagrama kontu, nolēmām turpmāk ar sabiedrību par aktuālajiem jautājumiem, ierosinājumiem komunicēt populārā “Ziņojumu dēlī”, ko reiz pēc savas iniciatīvas izveidoja vietējās iedzīvotājas Egita un Ieva.”

Kopumā vērtējot anketās sniegtās atbildes, Laine Lapiņa teic: “Visvairāk mūs pārsteidza un saīlēja tas, cik ļoti cilvēki ir atsaucīgi un gatavi darboties. Šādu cilvēku patiesi ir ļoti daudz. Mēs bijām un esam cilvēkbagāti, atliek vien darīt!” □

Lappusi sagatavoja
IVETA ROZENTĀLE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA “Cēsu Druva”.